

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 727/2016-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. septembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti BL Slovakia, spol. s r. o., Mostná 72, Nitra, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou AK Gavorová a partner, s. r. o., Sasinkova 6, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Edita Gavorová, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 21/2013 z 30. apríla 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti BL Slovakia, spol. s r. o., odmieta ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. augusta 2014 riadne a včas doručená sťažnosť spoločnosti BL Slovakia, spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé

súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) zrušujúcim uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „odvolací súd“) sp. zn. 4 Obo 21/2013 z 30. apríla 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“), ktorým bolo zrušené uznesenie Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Cbs 3/2007-138 z 24. júna 2011 o zastavení konania pre neuhradenie súdneho poplatku, pričom v napadnutom uznesení nebolo zohľadnené späťvzatie veci protistranou realizované tri roky predtým, čím voči sťažovateľke pokračovalo konanie, ktoré podľa jej presvedčenia malo byť zastavené.

2. Zo sťažnosti a z rozhodnutí s ňou súvisiacich vyplýva, že sťažovateľka pôvodne žalovala na krajskom súde v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 16/01 [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalobca“) o zaplatenie sumy 1 013 500 Sk s prísl. Voči tomuto žalobnému návrhu podal [REDAKOVANÉ] vzájomný návrh na zaplatenie sumy 3 174 000 Sk s prísl., ktorý neskôr rozšíril o zaplatenie sumy 3 766 433 Sk s prísl. Krajský súd uznesením č. k. 28 Cb 16/01-332 z 29. januára 2004 vzájomný návrh [REDAKOVANÉ] vylúčil na samostatné konanie, ktoré bolo zaevidované pod sp. zn. 3 Cbs 37/05, neskôr bolo vedené pod sp. zn. 3 Cb 54/04 a v súčasnosti je vedené pod sp. zn. 7 Cbs 3/2007.

Predmet konania na ústavnom súde súvisí práve s konaním vedeným na krajskom súde pod sp. zn. 7 Cbs 3/2007, kde [REDAKOVANÉ] žaloval sťažovateľku.

3. Uvedené uznesenie o vylúčení na samostatné konanie nadobudlo právoplatnosť 22. marca 2004, na základe čoho začalo samostatné konanie.

Na vzájomný návrh sa (podľa aktuálnych právnych predpisov, pozn.) použijú primerane ustanovenia o návrhu na začatie konania, jeho zmene a späťvzatí (§ 97 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej aj „OSP“), preto vznikla [REDAKOVANÉ] ako žalobcovi poplatková povinnosť podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). Žalobca bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku v sume 158 700 Sk a zároveň bol upozornený, že konanie bude zastavené, ak v lehote určenej na zaplatenie súdny poplatok neuhradí.

Žalobca namietal výšku uvedeného súdneho poplatku, pričom podaním z 24. júna 2004 vzal svoj (vzájomný) návrh v časti 1 016 933 Sk späť. Žalobný návrh po tomto späťvzátí znel na zaplatenie sumy 2 749 500 Sk.

Po uvedenom čiastočnom späťvzátí návrhu bol žalobca vyzvaný krajským súdom na zaplatenie súdneho poplatku v sume 86 800 Sk (vypočítaný už z uplatnenej sumy 2 749 500 Sk).

Dňa 18. augusta 2008 žalobca opätovne rozšíril svoj návrh popri sume 2 749 500 Sk (91 266,68 €) s úrokom 17,6 % od 3. apríla 2001 až do zaplatenia, aj o zaplatenie sumy 730 000 Sk (24 231,56 €) s príslušnými úrokmi rozpočítanými po každom jednom kalendárnom mesiaci.

4. Krajský súd uznesením č. k. 7 Cbs 3/2007-95 z 28. mája 2009 konanie zastavil vzhľadom na to, že žalobca súdny poplatok nezaplatil.

Proti uvedenému uzneseniu krajského súdu podal žalobca odvolanie, pričom súčasne zaplatil súdny poplatok (za žalobný návrh) vo výške 100 € a vo svojom odvolaní tiež uviedol, že *„v časti, ktorá by mnou uhradený poplatok mala prevyšovať beriem čiastočne svoj návrh späť“*.

5. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Obo 71/2009 z 31. augusta 2010 (prvýkrát) zrušil uznesenie krajského súdu o zastavení konania a v odôvodnení okrem iného uviedol, že *„z obsahu spisu, nesporne vyplýva, že po právoplatnosti uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. januára 2004 o vylúčení veci - vzájomného návrhu, žalobca [REDAKOVANÉ] zoberal čiastočne späť svoj návrh ešte pred prvým pojednávaním. Napriek tomu súd nepostupoval v súlade s § 6 OSP a tromi výzvami určoval povinnosť zaplatiť súdny poplatok z podaného návrhu. O poplatkovej povinnosti uloženej žalobcovi krajský súd nerozhodol v súlade so zákonom č. 71/1992 Zb. Týmto zákonom je síce z návrhu, poplatkového úkonu určená povinnosť k úhrade súdneho poplatku a zároveň je ním vymedzený i následok jej nesplnenia. V predmetnej veci prvostupňový súd žalobcu niekoľkými výzvami opätovne vyzýval k zaplateniu súdneho poplatku, pritom tieto výzvy boli označené rôznymi číslami súdnych konaní, nezhodujúce sa s číslom predloženého spisu, znejúce na rôznu výšku súdneho poplatku, z ktorého však nie je možné určiť, z akého základu bol vypočítaný súdny poplatok. Preto napadnuté uznesenie je v tejto časti*

nezrozumiteľné a nepreskúmateľné. S podaním predmetného odvolania žalobca súčasne uhradil súdny poplatok vo výške 100 Eur a požiadal súd, aby konal vo veci v takej výške, aké je týmto poplatkom zaplatené. Zároveň oznámil, že v časti, ktorá by ním uhradený poplatok prevyšovala, berie čiastočne svoj návrh späť. Jedná sa o dispozičný úkon žalobcu v zmysle ustanovenia § 96 O. s. p., ktorým sa súd prvého stupňa musí riadiť, ide o procesný úkon voči súdu, ktorým žalobca prejavuje svoju vôľu, aby sa o veci, resp. časti veci meritórne nerozhodovalo. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací odvolaním napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O. s. p.).“.

6. Dňa 9. februára 2011 sa uskutočnilo pojednávanie na krajskom súde, kde bol žalobca vyzvaný, aby oznámil, akú sumu a na základe akého právneho titulu si v žalobe uplatňuje, s prihliadnutím aj na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 71/2009. Žalobca uviedol, že neberie svoju žalobu späť v žiadnej časti, resp. sumu, ktorá má byť predmetom sporu, špecifikuje písomne.

Podaním z 24. februára 2011 žalobca rozšíril svoj žalobný návrh z 1 666 € na sumu 115 498,24 € (teda o 113 832,24 €).

7. Krajský súd uznesením sp. zn. 7 Cbs 3/2007 zo 4. marca 2011 pripustil zmenu žalobného návrhu a vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku z rozšíreného návrhu (i) z istiny 91 266,68 € a (ii) z istiny 24 231,56 € v sume 6 929,50 €. Z uvedeného súdneho poplatku krajský súd ešte odpočítal už zapravených 100 €, teda žalobcu vyzval, aby uhradil súdny poplatok v sume 6 829,50 €.

8. Žalobca však súdny poplatok v určenej lehote opätovne nezaplatil a krajský súd uznesením č. k. 7 Cbs 3/2007-138 z 24. júna 2011 konanie v časti istiny 113 832,24 € zastavil. Pokračovalo sa len v konaní spoplatnenom sumou 100 €. Žalobca proti uvedenému uzneseniu podal 27. júla 2011 odvolanie.

9. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Obo 70/2011 z 30. septembra 2011 (druhýkrát) zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 7 Cbs 3/2007-138, pretože žalobca podal vzájomný návrh (žalobu) na pojednávaní 29. januára 2004 a výzva na zaplatenie súdneho poplatku

bola urobená až 4. marca 2011, t. j. po uplynutí stanovenej trojročnej lehoty na vyrubenie súdneho poplatku (§ 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch). Nebol preto dôvod na (čiastočné) zastavenie konania podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch.

10. Proti uvedenému zrušujúcemu uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 70/2011 podala sťažovateľka dovolanie. Najvyšší súd v dovolacom konaní uznesením sp. zn. 2 ObdoV 15/2012 zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 70/2011 najmä preto, že sťažovateľke nebolo doručené odvolanie žalobcu proti uzneseniu o zastavení konania, a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Konanie bolo teda vrátené späť do štádia rozhodovania o odvolaní žalobcu z 27. júla 2011. Uvedené odvolanie žalobcu bolo sťažovateľovi doručené na vyjadrenie 17. apríla 2014, ktorý sa k tomuto aj písomne vyjadril.

11. Najvyšší súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením opätovne rozhodol tak, že po tretíkrát zrušil uznesenie č. k. 7 Cbs 3/2007-138 z rovnakých dôvodov ako pri druhom zrušení (bod 10). Okrem toho súd námietku o nezákonnom sudcovi vyhodnotil ako nedôvodnú a námietky a odvolania smerujúce proti jednotlivým výzvam súdu vyhodnotil ako irelevantné.

12. Sťažovateľka podala proti uzneseniu (sp. zn. 4 Obo 21/2013 z 30. apríla 2014) opäť dovolanie, v ktorom uviedla, že odvolací súd svojím rozhodnutím, ktorým zrušil uznesenie o zastavení konania súdom prvého stupňa, jej odňal možnosť konať pred súdom. (O dovolaní sťažovateľka ústavný súd neinformovala.) Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Obdo V 12/2014 zo 17. júna 2015 dovolanie odmietol, pretože zrušujúcim rozhodnutím v predmetnej veci odvolací súd právoplatne zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa bez toho, aby ho nahradil novým rozhodnutím (ako to je pri zmeňujúcich rozhodnutiach), a zrušujúce rozhodnutie navodzuje stav, aký bol pred rozhodnutím súdu prvého stupňa, čo vylučuje možnosť, aby zrušujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom. Napadnuté rozhodnutie bolo podľa dovolacieho súdu riadne odôvodnené a nebolo zmätočné.

13. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti namieta, že žalobca nemôže odvolať svoje späťvzatie (ako sa mylne domnieva, že to urobil na pojednávaní pred krajským súdom sp. zn. 7 Cbs 3/2007 9. februára 2011; bod 7 a 5), prípadne vykonať rozšírenie žalobného návrhu bez toho, aby tieto úkony mali tie účinky, ktoré im priznáva samotný zákon potvrdený ustálenou judikatúrou krajských súdov a okresných súdov Slovenskej republiky, napr. Krajský súd v Nitre – Ro 60/99, 6 Cbo 27/98, 15 C 48/2009, Okresný súd Košice I – 17 C 139/2005, Okresný súd Trnava – 28 C 110/2007, ako aj uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 372/2009 z 20. augusta 2010, ktorého právna veta znie: „*Najvyšší súd Slovenskej republiky mal z obsahu spisu krajského súdu jednoznačne preukázané, že k späťvzatiu žaloby došlo na základe podania žalobcov zo dňa 4. júna 2009 doručeného prvostupňovému súdu dňa 8. júna 2009. Späťvzatie žaloby je jednostranným procesným úkonom účastníka konania, pričom jeho účinky nastávajú v okamihu, keď sa dostane do dispozície adresáta, súdu. V prípade, ak sa tak stane, nie je možné späťvzatie žaloby vziať ďalším úkonom späť. Každý procesný úkon je potrebné posudzovať z objektívneho hľadiska, teda podľa toho, ako sa navonok prejavuje, pričom vnútorný rozpor medzi tým, čo účastník zamýšľal a tým, čo skutočne navonok prejavil, nezbavuje procesný úkon účinkov, ktoré s týmto prejavom vôle procesné právo spája. Preto prvostupňový súd nepochybil, keď na základe späťvzatia žaloby konanie v súlade s ustanovením § 250d ods. 3 OSP zastavil, neberúc do úvahy odvolanie tohto procesného úkonu žalobcami ich podaním doručeným krajskému súdu dňa 17. júna 2009.*“

14. Sťažovateľka pokračuje argumentáciou vo svojej sťažnosti tým, že uplatnený nárok späťvzatím návrhu nezaniká a možno si ho uplatniť znova. Avšak takúto žiadosť je nevyhnutné posudzovať ako podanie nového návrhu. Uvedené nemení na veci ani skutočnosť, že o späťvzati žalobného návrhu súd ešte procesne nerozhodol príslušným uznesením. Sťažovateľka zdôrazňuje, že žalobný návrh je vzatý späť dňom podania späťvzatia na súd, nie dňom rozhodnutia (uznesenia) súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia.

15. Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia síce vyjadril (reagoval) k podstatným skutočnostiam, resp. k hmotnoprávnym úkonom žalobcu v konaní sp. zn. 7 Cbs 3/2007, avšak podľa sťažovateľky v rozpore s povahou

hmotnoprávných úkonov účastníka konania v zmysle § 96 OSP, ako aj v rozpore s odôvodnením uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 71/2009, ktorý úkon žalobcu uskutočneného v rámci odvolania z 19. júna 2009 jednoznačne definoval ako späťvzatie žalobného návrhu v celej časti istiny okrem sumy 1 666 €, za ktorú žalobca zaplatil súdny poplatok 100 €. Najvyšší súd súčasne v uznesení sp. zn. 5 Obo 71/2009 výslovne uviedol, že ide o dispozičný úkon žalobcu v zmysle ustanovenia § 96 OSP, ktorým sa súd prvého stupňa musí riadiť. Ide o procesný úkon voči súdu, ktorým žalobca prejavuje svoju vôľu, aby sa o veci, resp. časti veci meritórne nerozhodovalo.

16. K povinnosti zaplatiť súdny poplatok treba podľa sťažovateľky uviesť, že žalobcovi bol súdny poplatok z podaného návrhu vyčíslený v zákonom ustanovenej lehote, no v dôsledku obštrukčných konaní samotného žalobcu, keď sa opakovane odvolával voči výzvam na zaplatenie súdneho poplatku z jeho vzájomného návrhu, na základe jeho opakovaných späťvzatí a následných rozšírení žalobného návrhu bol krajsky súd povinný v zmysle ustanovenia § 7 ods. 7 zákona o súdnych poplatkoch opakovane a nanovo vyčísl'ovať súdny poplatok za neustále upravovaný nárok žalobcu v konaní krajského súdu vedeného pod sp. zn. 7 Cbs 3/2007.

Zaplatenie súdneho poplatku je zákonnou povinnosťou žalobcu, ktorý sa jej svojimi úkonmi (späťvzatiami a rozšírovaniami) snaží zámerne vyhnúť, keďže sa vždy odvolá na tú skutočnosť, že vyrubený súdny poplatok nie je správne určený, pretože suma, z ktorej je vypočítavaný, už nie je aktuálna, a to práve na základe úkonov žalobcu.

Zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemá za následok znemožnenie uplatnenia si nároku žalobcu, keďže po doručení uznesenia, ktorým sa rozhoduje o zastavení súdneho konania (z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku), je možné v lehote na podanie odvolania dodatočne zaplatiť poplatok za žalobný návrh, na základe čoho súd ex offi~ § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch~ vydá uznesenie, ktorým zruší uznesenie o zastavení súdneho konania z dôvodu jeho nezaplatenia a naopak, bude v konaní pokračovať.

17. Z uvedeného podľa sťažovateľky vyplýva, že najvyšší súd sa v ústavnou sťažnosťou napadnutom uznesení, ktorým zrušil uznesenie krajského súdu č. k.

7 Cbs 3/2007-138 z 24. júna 2011 (zastavenie konania v časti 113 832,24 € pre nezaplatenie súdneho poplatku), nesprávne vysporiadal s hmotnoprávnymi úkonmi žalobcu.

Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je v rozpore s § 96 OSP, ako aj v rozpore s odôvodnením uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 71/2009 týkajúceho sa práve konania sp. zn. 7 Cbs 3/2007, ako aj v rozpore s ustálenou judikatúrou súdov, keď nesprávne posúdil/neposúdil hmotnoprávne účinky úkonov žalobcu v konaní (porov. bod 6).

Sťažovateľka ďalej namieta, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu vrátane jeho odôvodnenia odvolací súd nedbal, resp. vôbec nezohľadnil hmotnoprávne úkony žalobcu v konaní, ktoré majú aj procesnoprávne následky. Odvolací súd konkrétne nedbal na späťvzatie žalobného návrhu žalobcu 24. júna 2004, nedbal ani na ďalšie späťvzatie žalobného návrhu žalobcu doručené krajskému súdu 26. júla 2009, ako ani na následné rozšírenie žalobného návrhu žalobcu na pojednávaní 9. februára 2011 v konaní sp. zn. 7 Cbs 3/2007. V odôvodnení napadnutého zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu samotný najvyšší súd uvádza, že *„žalobca nezobral späť návrh na začatie konania, a to ani v časti a trval na podanej žalobe /vzájomnom návrhu/“*. Uvedené sa podľa sťažovateľky nezakladá na správnom rekapitulovaní skutkového stavu, pretože žalobca žalobu vzal späť, čo v konečnom dôsledku malo za následok porušenie práv na spravodlivé súdne konanie žalovanému v jeho procesných právach v konaní sp. zn. 7 Cbs 3/2007, ktoré mu prislúchajú práve na základe hmotnoprávnych úkonov žalobcu.

Nakoniec ďalším procesným oprávnením žalovaného, ktoré bolo nesprávne dotknuté, bola skutočnosť, že na základe čiastočného späťvzatia žalobcu, ktoré žalobca vykonal svojim podaním z 19. júna 2009, malo byť uznesením rozhodnuté o zastavení konania v zmysle § 96 OSP z dôvodu späťvzatia a taktiež rozhodnuté o trovách konania v zastavenej časti. Keďže tak nebolo vykonané, podľa názoru sťažovateľky boli porušené jej procesné práva, keďže sa ďalej konalo o veci v časti, ku ktorej bolo podané späťvzatie žaloby.

18. Sťažovateľka tiež namieta, že odvolací súd nesprávne a v rozpore s priebehom konania sp. zn. 7 Cbs 3/2007 uviedol, že *„Žalobca podal vzájomný návrh v sume 3.766.433,- Sk na pojednávaní 29.1.2004, kedy zmenil pôvodný návrh zo dňa 20.1.2003 (znejúci na sumu 3.174.000,- Sk). Súd v tomto rozsahu vylúčil vzájomný návrh na samostatné konanie a výzva na zaplatenie súdneho poplatku bola urobená až dňa 4.3.2011,*

t.j. po uplynutí stanovenej trojročnej lehoty na vyrubenie súdneho poplatku. Nebol preto dôvod na zastavenie konania.“

Odvolací súd podľa názoru sťažovateľky vôbec nebral do úvahy priebeh a jednotlivé úkony žalobcu ako účastníka konania, s ktorými sú späté hmotnoprávne aj procesnoprávne oprávnenia žalovaného a súčasne tieto hmotnoprávne úkony majú vplyv na povinnosť samotného žalobcu na úhradu súdneho poplatku (za rozšírenie žalobného návrhu) v zmysle sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch. Nie je preto pravdou, že by výzva na zaplatenie súdneho poplatku zo 4. marca 2011 smerovala k návrhu z 29. januára 2004. Práve naopak, výzva na zaplatenie súdneho poplatku zo 4. marca 2011 smerovala k rozšíreniu návrhu vykonanom na pojednávaní 9. februára 2011 a písomne špecifikovanom podaním z 24. februára 2011.

Podľa presvedčenia sťažovateľky nesprávne posúdenie účinkov a vôbec samotných hmotnoprávnych úkonov žalobcu v konaní má za následok porušenie jej práv v konaní sp. zn. 7 Cbs 3/2007, keď jednotlivé úkony žalobcu majú pre ňu zásadný význam, pretože zakladajú pre sťažovateľku hmotnoprávne, ako aj procesnoprávne nároky vyplývajúce práve z úkonov žalobcu v zmysle § 96 OSP. Zaplatenie súdneho poplatku, resp. správnosť postupu krajského súdu, keď zastavil konanie v určitej časti pre nezaplatenie súdneho poplatku, je len ďalším dôsledkom úkonov žalobcu v konaní sp. zn. 7 Cbs 3/2007, a to vo vzťahu k súdu.

Nesprávne odôvodnenie napadnutého uznesenia je podľa názoru sťažovateľky v rozpore s ustanovením § 157 ods. 2 OSP, v rozpore s konceptom spravodlivého súdneho konania. Sťažovateľke sa napadnutým uznesením súdu sťažila, resp. odňala možnosť konať pred súdom, ktorého výsledkom je pokračovanie v konaní sp. zn. 7 Cbs 3/2007 v časti istiny 113 832,24 € aj napriek tomu, že žalobca neuhradil súdny poplatok za podanie návrhu v tomto rozsahu. Takéto konanie podľa sťažovateľky nemôže požívať právnu ochranu. Žalobca sa vyhýba zaplateniu súdneho poplatku a účelovými tvrdeniami prispôsobuje svoje procesné návrhy tak, aby nemusel zaplatiť súdny poplatok. To je však v rozpore s právom sťažovateľky (ako žalovanej strany) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

19. Na základe uvedených skutočností a argumentov sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo spoločnosti BL Slovakia, spol. s.r.o. na spravodlivé súdne konanie, podľa článku 46 Ústavy SR a článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.4.2014, č. k. 4 Obo/21/2013 porušené bolo.

2. Zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.4.2014, č. k. 4 Obo/21/2013 (ktorým uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24.6.2011, č. k. 7 Cbs 3/2007-138 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie) a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť spoločnosti BL Slovakia, spol. s.r.o. trovy právneho zastúpenia, v zmysle § 11 ods. 3 Vyhlášky MS SR, vo výške 340,90 EUR (...) na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. Edita Gavorová(...).“

II.

20. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

21. Z petitu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy a porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru bez bližšieho označenia odsekov uvedených ustanovení uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 21/2013 z 30. apríla 2014, pričom z obsahového kontextu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľka namieta prvé odseky uvedených ustanovení, preto ústavný súd ustálil predmet konania tak, ako to je uvedené aj v záhlaví tohto uznesenia.

22. Podstatou veci je z pohľadu základného práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie posúdenie ústavnosti kasácie uznesenia o zastavení žaloby proti sťažovateľke. Krajský súd zastavil takmer v celej časti žalobu proti sťažovateľke pre nezaplatenie súdneho poplatku žalobcom. Najvyšší súd zrušením tohto zastavenia podľa sťažovateľky porušil jej označené práva, pretože nezohľadnil, že žalobca v roku 2011 vzal späť žalobu a jej neskoršie rozšírenie nemalo byť akceptované.

23. Pri rozhodovaní orgánov verejnej moci (t. j. aj súdov) o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v konkrétnom právom upravenom procese je nevyhnutné akcentovať princípy demokratického právneho štátu formujúce každé konanie. Tieto princípy sú inkorporované v ústave v čl. 46 a nasl. ústavy (právo na súdnu a inú právnu ochranu), ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru (právo na spravodlivý proces).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

24. Osobitosťou prerokúvanej veci je skutočnosť, že jej predmetom je zrušujúce rozhodnutie, čo znamená, že konanie na všeobecných súdoch ďalej pokračuje, a sťažovateľka teda má k dispozícii účinné právne prostriedky k ochrane svojich základných práv. Sťažovateľka usiluje o kasáciu kasácie. Ústavný súd už zrušujúce rozhodnutia preskúmaval (II. ÚS 439/2015, II. ÚS 398/08, II. ÚS 152/2016 bod 3) a robí tak aj najvyšší súd (2 Cdo 1/2013; porov. tiež Súkromné právo č. 10-11/2015). K tomu je však potrebné uviesť, že dôvody na zrušenie zrušujúceho rozhodnutia by mali byť natoľko závažné, že sa blížia zmätočným záťažiam, a tak znehodnocujú, „toxifikujú“ ďalšie konanie alebo by v kasačnom rozhodnutí mohlo ísť o veľmi pevnú hmotnoprávnu pozíciu. Predmetná vec, u ktorej by prichádzal do úvahy prvý procesný dôvod, podľa ústavného súdu takouto nie je. Aby však ústavný súd mohol konštatovať neprípustnosť veci, musí posúdiť či táto nenaznačuje meritórnú hájiteľnosť označených práv.

25. Zvláštnosťou prerokúvanej veci je ďalej skutočnosť, že sťažovateľka okrem procesnej arbitrárnosti - nedostatočného odôvodnenia, vlastne žiada právo nebyť žalovaná. Dovolací súd tak uznesením sp. zn. 2 Obdo V 12/2014 zo 17. júna 2015 odmietol jej dovolanie, pretože pokračovanie konania nemôže byť odňatím možnosti konať pred súdom (bod 13). K tomu treba uviesť, že aj zrušujúce rozhodnutie musí splňať voči dotknutej strane procesné štandardy, a tým sa bude ústavný súd venovať.

26. Ak ústavný súd posudzuje izolovane bez úvah o späťvzatí napadnuté uznesenie, teda len z hľadiska (ne)zastavenia konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, tak je ústavne všetko akceptovateľné. Ustanovenie § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch je verejnoprávnym vzťahom medzi poplatníkom a štátom a jeho účelom je časovo obmedziť možnosť štátu vyrubiť súdny poplatok. Štát tu sám seba časovo obmedzuje a zároveň vytvára tlak na súdy, aby súdny poplatok vyrubili v rozumnej dobe. Nezastavenie konania je preto voči sťažovateľke len vedľajším následkom pôsobenia normy, ktorej účelom nie je určovať právnu pozíciu žalovaného, ale fiškálne záujmy štátu.

27. Problematickejšia je otázka nezastavenia konania pre späťvzatie. Ústavnému súdu je, prirodzene, známe, že späťvzatie späťvzatia judikatúra nedovoľuje. Táto judikatúra odráža nutnosť seriózných právnych postojov v civilnom konaní. Je pravdou, že žalobca

disponoval konaním takpovediac nevyspytateľne. Prvostupňový súd porozumel príkazu odvolacieho súdu tak, že je potrebné ustáliť predmet konania, a pri tomto rozhodovaní vzal do úvahy aj rozšírenie žaloby po späťvzatí. Krajský súd ustálil predmet konania uznesením sp. zn. 7 Cbs 3/2007 zo 4. marca 2011, ktorým pripustil zmenu žalobného návrhu (porov. body 6 - 8). Ústavný súd však zistil, že nedávno krajský súd uznesením č. k. 7 Cbs 3/2007-345 z 25. mája 2016 zastavil konanie v časti o zaplatenie istiny 33 755,99 € (1 016 933 Sk), teda v podstate vyhovel predstave sťažovateľky o späťvzatí, a z tohto dôvodu nie je dôvod do veci vstupovať. Proti uzneseniu podal [REDAKOVANÉ] odvolanie, o ktorom v čase podania ústavnej sťažnosti nebolo rozhodnuté. V súčasnej situácii je teda najviac v súlade so spravodlivým procesom, ak súdy rozhodnú o merite veci s účinkami res iudicata a nastolia právny mier, a to bez intervencie ústavného súdu.

28. Vzhľadom na uvedené skutočnosti čo sa týka skutkových a právnych záverov, a teda aj interpretácie a aplikácie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (právnych noriem týkajúcich sa vzájomného návrhu, späťvzatia návrhu, poplatkovej povinnosti) odvolacím súdom a aj odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd uzatvára, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nič, čo by nebolo ústavne udržateľné, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti a nutnosť prijatia. Pretože napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho je podľa prieskumu ústavného súdu už v režime konania o prijatí na ďalšie konanie ústavne akceptovateľné a keďže konanie pokračuje, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu vyhovoval jeho stav predstave sťažovateľky o späťvzatí a sťažovateľka má možnosť brániť sa v odvolacom konaní, bez potreby ďalšieho procesného postupu ústavný súd sťažnosť odmieta podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú, tak ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2016